

Opening the Megilla together with the Amoraim

לקראת פורים תשפ"ג

1. [מגילה י:'] ר' יונתן פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא (ישעיהו יד, כב) וקמתי עליהם וגו' והכרתי לבבל שם ושאר ונין ונכד נאם ה' שם זה הכתב שאר זה לשון נין זה מלכות ונכד זו ושתי

2. רבי שמואל בר נחמני פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא (ישעיהו נה, יג) תחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה הדס תחת הנעצוץ תחת המן הרשע שעשה עצמו ע"ז דכתיב (ישעיהו ז, יט) ובכל הנעצוצים ובכל הנהלולים יעלה ברוש זה מרדכי שנקרא ראש לכל הבשמים שנאמר (שמות ל, כג) ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור ומתרגמינן מרי דכי תחת הסרפד תחת ושתי הרשעה בת בנו של נבוכדנצר הרשע ששרף רפידת בית ה' דכתיב (שיר השירים ג, י) רפידתו זהב יעלה הדס זו אסתר הצדקת שנקראת הדסה שנאמר (אסתר ב, ז) ויהי אומן את הדסה והיה לה' לשם זו מקרא מגילה לאות עולם לא יכרת אלו ימי פורים

3. ר' יהושע בן לוי פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא (דברים כח, סג) והיה כאשר שש ה' עליכם להיטיב אתכם כן ישיש להרע אתכם ומי חדי הקב"ה במפלתן של רשעים והא כתיב (דברי הימים ב, כ) כא בצאת לפני החלוץ ואומרים הודו לה' כי לעולם חסדו וא"ר יוחנן מפני מה לא נאמר כי טוב בהודאה זו לפי שאין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים ואמר רבי יוחנן מאי דכתיב (שמות יד, כ) ולא קרב זה אל זה כל הלילה בקשו מלאכי השרת לומר שירה אמר הקב"ה מעשה ידי טובעין ביס ואתם אומרים שירה אמר רבי אלעזר הוא אינו שש אבל אחרים משיש ודיקא נמי דכתיב כן ישיש ולא כתיב ישוש ש"מ

4. רבי אבא בר כהנא פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא (קהלת ב, כו) לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת ושמחה זה מרדכי הצדיק ולחוטא

נתן ענין לאסוף ולכנוס זה המן לתת לטוב לפני האלהים זה מרדכי
ואסתר דכתיב ותשם אסתר את מרדכי על בית המן

5. רבה בר עופרן פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא (ירמיהו מט, לח)
ושמתי כסאי בעילם והאבדתי משם מלך ושרים מלך זו ושתי ושרים
זה המן ועשרת בניו

6. רב דימי בר יצחק פתח לה פיתחא להאי פרשתא מהכא [יא.] (עזרא ט,
ט) כי עבדים אנחנו ובעבדותנו לא עזבנו אלהינו ויט עלינו חסד לפני
מלכי פרס אימתי בזמן המן

7. רבי חנינא בר פפא פתח לה פתחא להא פרשתא מהכא (תהלים סו, יב)
הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים באש בימי נבוכדנצר הרשע
ובמים בימי פרעה ותוציאנו לרויה בימי המן

8. רבי יוחנן פתח לה פתחא להא פרשתא מהכא (תהלים צח, ג) זכר חסדו
ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו אימתי
ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו בימי מרדכי ואסתר

9. ריש לקיש פתח לה פתחא להא פרשתא מהכא (משלי כח, טו) ארי
נוהם ודוב שוקק מושל רשע על עם דל ארי נוהם זה נבוכדנצר הרשע
דכתיב ביה (ירמיהו ד, ז) עלה אריה מסובכו דוב שוקק זה אחשורוש
דכתיב ביה (דניאל ז, ה) וארו חיוה אחרי תניינה דמיה לדוב ותני רב
יוסף אלו פרסיים שאוכלין ושותין כדוב ומסורבלין בשר כדוב ומגדלין
שער כדוב ואין להם מנוחה כדוב מושל רשע זה המן על עם דל אלו
ישראל שהם דלים מן המצות

10. ר' אלעזר פתח לה פתחא להא פרשתא מהכא (קהלת י, יח) בעצלתים
ימך המקרה ובשפלות ידים ידלוף הבית בשביל עצלות שהיה להם
לישראל שלא עסקו בתורה נעשה שונאו של הקב"ה מך ואין מך אלא
עני שנאמר (ויקרא כז, ח) ואם מך הוא מערכך ואין מקרה אלא הקב"ה
שנאמר (תהלים קד, ג) המקרה במים עליותיו

11. רב נחמן בר יצחק פתח לה פתחא להא פרשתא מהכא (תהלים קכ"ד,
א' ב') שיר המעלות לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל לולי ה' שהיה
לנו בקום עלינו אדם אדם ולא מלך

12. רבא פתח לה פתחא להא פרשתא מהכא (משלי כט, ב) ברבות צדיקים
ישמח העם ובמשול רשע יאנח עם ברבות צדיקים ישמח העם זה מרדכי
ואסתר דכתיב והעיר שושן צהלה ושמחה ובמשול רשע יאנח עם זה
המן דכתיב והעיר שושן נבוכה

13. רב מתנה אמר מהכא (דברים ד, ז) כי מי גוי גדול אשר לו אלהים
קרובים אליו

14. רב אשי אמר מהכא (דברים ד, לד) או הנסה אלהים וגו'

15. [גירסת הגר"א] רב אמר מהכא (דברים כח, סח) והתמכרתם שם
לאויביך לעבדים ולשפחות וגו'

16. ושמואל אמר (ויקרא כו, מד) לא מאסתים ולא געלתים לכלותם לא
מאסתים בימי יוונים ולא געלתים בימי נבוכדנצר לכלותם בימי המן
להפר בריתי אתם בימי פרסיים כי אני ה' אלהיהם בימי גוג ומגוג
במתניתא תנא לא מאסתים בימי כשדים שהעמדתי להם דניאל חנניה מישאל ועזריה ולא
געלתים בימי יוונים שהעמדתי להם שמעון הצדיק וחשמונאי ובניו ומתתיה כה"ג לכלותם
בימי המן שהעמדתי להם מרדכי ואסתר להפר בריתי אתם בימי פרסיים שהעמדתי להם של
בית רבי וחכמי דורות כי אני ה' אלהיהם לעתיד לבוא שאין כל אומה ולשון יכולה לשלוט
בהם

17. רבי לוי אמר מהכא (במדבר לג, נה) ואם לא תורישו את יושבי הארץ

18. רבי חייא אמר מהכא (במדבר לג, נו) והיה כאשר דמיתי לעשות להם
אעשה לכם

ויהי בימי אחשורוש אמר רב ...